

Nr 290.

Godkänd av första kammaren den 6 juni 1924.
Godkänd av andra kammaren den 6 juni 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet jämte i ämnet väckta motioner.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 69.)

TILL KONUNGEN.

Under åberopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 69 får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts proposition, nr 213, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet samt till de inom riksdagen väckta motionerna I: 184, II: 294 och 295 ävensom II: 285 i vad den sammanfaller med motionerna I: 184 och II: 294, för sin del antagit följande

Förslag

till

Lag¹

om ändring i vissa delar av lagen den 23 oktober 1891 (nr 68) angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Häri genom förordnas, att 5, 12, 24, 25, 46, 60, 61, 77 och 80 §§ i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet skola erhålla följande ändrade lydelse:

¹ Ändringar i och tillägg till nu gällande lag angivas, då de hänföra sig till Kungl. Maj:ts förslag, med kursiverad stil och, då de hänföra sig till motionsvis framkomna förslag, med spärrad kursiverad stil

5 §.

I fråga om byggande och underhåll av allmän väg, bro och färja utgör varje härad en gemensamhet för sig.

Är vid den tid, då denna lag träder i kraft, härad delat i två eller flera väghållningsdistrikt, eller äro två eller flera härad eller delar därav då förenade till ett distrikt, må därvid förbliva.

Hava inom två eller flera väghållningsdistrikt de väghållningsskyldiga fattat samstämmande beslut om förening av distrikten till ett väghållningsdistrikt, må dock Konungens befallningshavande, där vägunderhåll icke inom mer än ett av distrikten utföres av därtill jämlikt 7 § förpliktade väghållare, förordna, att beslutet skall lända till efter rättelse.

Delning av härad i särskilda väghållningsdistrikt, eller förening av härad eller delar därav till ett sådant distrikt må *eljest*, så vitt icke därom förordnats i den ordning 82 § stadgar, ske endast i sammanhang med vägdelning på sätt nedan sägs.

Vad sålunda om väghållningsbesvärets fördelning på särskilda distrikt är stadgat må ej innefatta hinder för kommuner eller landsting att lämna bidrag till byggande av allmän väg, bro eller färja.

12 §.

Finnes för beredande av lämplig och bekväm vägdelning erforderligt, att väg eller vägsträcka från delningen undantages, må den, i ordning, varom i 43 § stadgas, kunna från vägdelningen uteslutas för att medelst vägkassan underhållas.

Är jordbruksfastighet avsides eller obekvämt belägen i förhållande till densamma tilldelat vägstycke eller yppar sig, till följd av vägs beskaffenhet, märklig svårighet för behörigt fullgörande av jordbruksfastighet åliggande vägunderhåll *in natura*, må fastigheten, där de väghållningsskyldiga, efter framställning av innehavaren, därtill samtyckt eller, om samtycke vägrats, Konungens befallningshavande på fastighetsinnehavarens besvär prövat skäligt bifall därtill lämna, *befrias från vägunderhåll in natura och detta i stället ombesörjas av vägstyrelsen.*

Därest för beredande av bättre och jämnare vägunderhåll sådant finnes nödigt, må de väghållningsskyldiga besluta, att samtliga vägar eller viss vägsträcka inom väghållningsdistriktet skola övertagas till underhåll medelst vägkassan; dock att beslutet för att bliva gällande skall underställas Konungens befallningshavandes prövning.

24 §.

Är för vägs upptorkande eller för *erhållande av fri sikt* erforderligt, att träd eller buske borthugges eller att träd kvistas, må vid vägsyn, varom i 35 § sägs, föreskrivas skyldighet för jordägaren att inom viss tid därom besörja; dock må jordägaren, där åtgärden för honom medför avsevärd skada, ur vägkassan njuta

skälig ersättning därför med belopp, som av synemännen bestämmes. Det åligger förrättningsmännen att i det vid vägsynen förda protokollet verkställa anteckning om föreläggande, varom nu är sagt, samt, där ersättning till jordägaren finnes böra utgå, om beloppet därav. Om givet föreläggande skall landsfiskalen ofördröjligen låta bevisligen underrätta jordägaren ävensom, där jordägaren tillerkänts ersättning ur vägkassan, vägstyrelsen.

Underlåter jordägare efterkomma föreläggande att verkställa röjning, varom i första stycket sägs, äger landsfiskalen, sedan den för klagan över föreläggandet bestämda tid gått till ända, låta på lämpligt sätt verkställa röjningen på jordägarens bekostnad.

Kostnad för röjning, som enligt denna paragraf utföres genom landsfiskalens försorg, skall av vägstyrelsen förskjutats men av landsfiskalen omedelbart efter arbetets utförande uttagas av jordägaren. Saknar denne tillgång till kostnads gäldande, skall den stanna å vägkassan.

25 §.

Utan Konungens befallningshavandes tillstånd må ej hädanefter utmed väg på mindre avstånd än 3,5 meter från vägens kant byggnad uppföras.

Utmed väg må ej inom nämnda avstånd utan Konungens befallningshavandes tillstånd förekomma upplag eller andra anordningar, som hindra vägens upptorkande eller fri sikt, ej heller annonstavlor, reklamskyltar och dylikt, dock må anordning, som tillkommit före den 1 juli 1924 eller allenast till följd av vägs omläggning, breddning eller annan därmed jämförlig omständighet skulle komma att falla under nämnda förbud, förbliva orubbad, där ej vid vägsyn föreskrives skyldighet för vederbörande jordägare att borttaga densamma. Vad i 24 § är stadgat om sättet för meddelande och om delgivning av där avsett föreläggande samt om ersättning till jordägaren för skada till följd av åtgärd, varom där är fråga, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om föreläggande, varom nu är sagt.

Ej må inom synhåll från väg förekomma skylt eller dylikt av beskaffenhet att av vägfarande kunna förväxlas med varningstecken.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse föreskrifterna i andra eller tredje stycket och sker ej rättelse efter tillsägelse av landsfiskalen, eller efterkommes ej med stöd av andra stycket meddelat föreläggande, äger landsfiskalen föranstalta om rättelse på den felandes bekostnad; och skall vad i 24 § tredje stycket är stadgat angående uttagande och bestridande av där avsedd kostnad äga motsvarande tillämpning i fråga om kostnaden för åvägabringande av rättelse, som nyss nämnts.

46 §.

För bestämmande av beloppet av de till vägkassan ingående bidrag uppskattas särskilt för varje väghållare årliga kostnaden för underhållet den tid mark är bar av allmän väg, bro och färja.

Vid sådan uppskattning skall skäligt avseende fästas så väl å ortens pris

på dagsverken och körslor som ock därå, att de till vägunderhåll in natura indelade i allmänhet äro i tillfälle att med egna arbetare och dragare fullgöra arbetet, ävensom å avståndet mellan den väghållningsskyldiga fastigheten och dess väglott; börande i uppskattningsinstrumentet utsättas detta avstånd ävensom, där detsamma är mer avsevärt, särskilt angivas det belopp, som anses motsvara väghållarens till följd av berörda förhållande ökade besvär.

60 §.

Av uppskattade kostnaden för underhållet av allmän väg, bro och färja lämnas tre tiondelar av statsmedel.

Hava inom väghållningsdistrikt dess samtliga vägar övertagits till underhåll medelst vägkassan, skall dock statsbidraget beräknas å distriktets verkliga kostnader för vägunderhållet under näst föregående år, därest vägunderhållet då ålegat vägkassan, och skall därvid i underhållskostnad jämväl inbegripas all förvaltningskostnad, som icke uppenbarligen avser byggande av väg.

Därutöver må väghållningsdistrikt, som äro med väghållning synnerligt betungade, kunna efter Kungl. Maj:ts prövning av staten erhålla särskilt understöd, i den mån medel, som för sådant ändamål må vara auslagna, därtill lämna tillgång.

Statsbidraget utbetalas till vägstyrelsen. Det statsbidrag, som belöper på underhållet av indelad väg, tillkommer dem, som sådant underhåll bestrida, och tillhandahålles dem av vägstyrelsen på lämpligt sätt.

Inom distrikt, där vägunderhållet in natura helt eller delvis utföres av därtill jämlikt 7 § förpliktade väghållare, skall den av särskilda nämnden uppskattade kostnad för underhåll av all indelad väg inom distriktet, *som ej av vägkassan övertagits till underhåll, efter avdrag för därå belöpande bidrag av statsmedel, fördelas på de vägfyrcar, för vilka underhåll in natura fortfarande utföres*, varefter det belopp, som enligt denna fördelning på varje sådan fyrc belöper, såsom vägskatt påföres varje annan vägfyrc. Vad därutöver erfordras för bestridande av vägkassans utgifter enligt den fastställda utgiftsstaten påföres samtliga vägfyrcar till lika andel för en var av dem. Hava väghållningsdistrikts samtliga vägar övertagits till underhåll medelst vägkassan, skall hela det belopp, som utöver tillgängliga medel erfordras för täckande av vägkassans utgifter, på sätt nyss nämnts påföras samtliga vägfyrcar.

61 §.

Till ledning för vägskattens bestämmande böra häradskrivarna varje år efter avslutandet av taxeringsnämndernas arbeten och före den 1 juni till vägstyrelsens ordförande insända förteckningar, som för varje kommun beträffande de i väghållet deltagande beskattningsföremål summariskt upptaga, i fråga om fastigheter och frälseränta, taxeringsvärdet, särskilt å fastigheter, som utgöra vägunderhåll in natura, särskilt å staten eller menighet tillhöriga

allmänningsskogar och särskilt å alla övriga fastigheter jämte frälseränta, samt i fråga om inkomst den beskattningsbara andelen därav.

Har inom väghållningsdistrikt allenast viss vägsträcka övertagits till underhåll medelst vägkassan, skall ovannämnda förteckning summariskt upptaga skilda värden å de fastigheter, för vilka vägunderhåll in natura fortfarande utföres, och å de fastigheter, som jämlikt 12 § befriats från vägunderhåll in natura. Har viss fastighet åliggande vägunderhåll allenast delvis övertagits av vägkassan, skall häradskrivaren för meddelandet av nyssnämnda uppgift med ledning av den vid gällande vägdelning upprättade graderingslängden beräkna, huru fastighetens taxeringsvärde skall anses fördela sig å det underhåll, som övertagits av vägkassan, och det, som fortfarande utföres för fastigheten.

Det åligger vägstyrelsen att, då viss vägsträcka övertages till underhåll medelst vägkassan, meddela häradskrivaren uppgift å de fastigheter, som helt eller delvis befriats från vägunderhåll in natura, samt jämväl i övrigt lämna de upplysningar, som kunna vara erforderliga för fullgörande av den häradskrivaren åliggande uppgiftsskyldigheten.

77 §.

Underlåter väghållare eller, där vägfogde finnes, denne att efter föreläggande eller anmaning, såsom i 35 § sägs, inom föreskriven tid bättra förekommande brister, eller underlåtes sådant av väghållare, som blivit om dylika brister av vägfogden underrättad, böte den försumlige från och med tio till och med två hundra kronor.

Eftersätter snöplogfogde vad honom enligt denna lag åligger, eller underlåter delägare i ploglag att fortskaffa snöplogfogdes uppbåd eller att sådant uppbåd hörsamma, eller försummar delägare i ploglag, för vilket snöplogfogde icke blivit utsedd, att hålla den ploglaget tilldelade vinterväg i fargillt skick eller att, där så tarvas, märka den ut, böte från och med fem till och med tjuugu kronor.

Enahanda ansvar drabbar den, som gör sig skyldig till överträdelse av föreskrifterna i 25, 26, 27 och 31 §§ eller underlåter att ställa sig till efterrättelse föreläggande, varom i 24 § och 25 § andra stycket förmäles.

Böter, som jämlikt denna paragraf ådömas, skola tillfalla vägkassan och, där tillgång till deras fulla gäldande brister, förvandlas efter allmän lag.

Till böter enligt denna lag må ej dömas, om å förseelsen följer straff enligt allmän lag.

80 §.

Den, som med vägstämmans beslut ej nöjes, äge däröver anföra besvär hos Konungens befallningshavande inom tid, som nedan sägs; och varde den tid räknad från det sådant tillkännagivande, att stämman hållits, varom i 52 § förmäles, blivit i väghållningsdistriktets kyrkor uppläst.

I enahanda ordning och inom nedan angivna tid må klagan föras över vägdelning och särskilda nämndens uppskattning; skolande besvärstiden räknas,

där fråga är om vägdelening enligt 45 §, från det klaganden erhållit sådan underrättelse, varom i samma paragraf stadgas, samt där besvären avse annan vägdelening eller särskilda nämndens uppskattning, i förra fallet från det kungörelsen om vägdeleningens avslutande och i senare fallet från det den i 51 § omförmälda länskungörelse blivit i distriktets kyrkor uppläst.

I alla ovannämnda fall skola besvären, vid talans förlust, ingivas, i mål från Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län inom fyrtiofem dagar och i mål från övriga orter inom riket inom trettio dagar, dock att menighet, som klagar, äger åtnjuta femton dagars längre besvärstid.

Finner för prövning av besvär över vägdelening Konungens befallningshavande nödigt låta anställa syn, äge Konungens befallningshavande förordna ojävig lantmätare eller annan lämplig person att med biträde av två tillkallade jämväl ojävige gode män sådan syn hålla. Kostnaden för förrättningen skall förskjutas av vägkassan, men stannar på den, som vid sakens slut därtill skyldig prövas.

Väghållare, som är missnöjd med åläggande vid vägsyn eller med beslut vid formlig efterbesiktning, varigenom han förklarats icke hava ställt sig till efterrettelse honom meddelat föreläggande att bota brist, äge däröver föra klagan hos Konungens befallningshavande, i förra fallet inom femton dagar från den dag, underrättelse om åläggandet blivit, på sätt i 35 § sägs, i socknens kyrka uppläst, och i senare fallet inom samma tid från den dag, då efterbesiktningen förrättats. *Åtnöjes ej den, som erhållit föreläggande enligt 24 § eller 25 § andra stycket, därmed eller är vägstyrelse missnöjd med dylikt föreläggande, varigenom ersättningsskyldighet ålagts vägkassan, må klagan över beslutet föras hos Konungens befallningshavande inom femton dagar från det klaganden erhöll del av föreläggandet.* Ej må klagan, varom i detta stycke sägs, verka uppehåll med verkställigheten av åläggande vid vägsyn eller hindra uttagande av kostnad, på sätt i 24 § sista stycket, 25 § sista stycket och 35 § sista stycket förmåles, med mindre Konungens befallningshavande annorlunda förordnar.

Har beslut vid vägsyn eller formlig efterbesiktning fattats i strid mot landsfiskalens mening, äger denne underställa detsamma Konungens befallningshavandes prövning.

Över Konungens befallningshavandes beslut i fråga, som i denna lag omförmåles, må klagan föras i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1924.

Stockholm den 6 juni 1924.

Med undersätlig vörndnad.